

Nr 184.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om inrättande av en professur i näringslära.

(2:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Svenson m. fl.* (I: 131) och den andra inom andra kammaren av fröken *Ager m. fl.* (II: 291), har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning rörande inrättandet av en professur i näringslära och en institution för professurens ämnesområde.

Till stöd för detta yrkande har anförts följande.

Det är av avgörande betydelse för individens bibehållande vid god hälsa, att kosten får en riktig sammansättning. Forskning och undervisning på näringslärans område är därför av allra största vikt för strävandena att vinna ett bättre hälsotillstånd för vårt folk och en ökad prestationsförmåga.

Kunskaper på detta område meddelas främst av skolköks- och lanthushållslärarynnorna genom undervisning i skolor, fristående kurser, föreläsningar och annan upplysningsverksamhet. Det är därför särskilt angeläget, att dessa lärare erhåller en grundlig utbildning i näringslära. För att detta skall bli möjligt fordras givetvis, att de vid våra skolköks- och lanthushållsseminarier verksamma lärarkrafterna erhåller den härför erforderliga utbildningen i näringslära. Detta förutsätter emellertid forskningsinstitutioner och akademisk undervisning i detta ämne.

En viss forskning och undervisning i näringsfysiologi förekommer vid de medicinska fakulteterna och högskolorna. Av naturliga skäl blir detta emellertid av ytterst begränsad omfattning, då denna undervisning blott ingår som en relativt obetydlig del i större ämnesområden, t. ex. fysiologi, medicinsk kemi, intern medicin, pediatrik o. s. v. Denna undervisning och forskning kan av naturliga skäl inte utnyttjas av lärare inom det husliga området. Den enda institution, som är direkt inriktad på praktisk-vetenskapliga undersökningar på detta område, är statens institut för folkhälsan, vilket emellertid inte har möjligheter att åtaga sig någon permanent utbildning av lärare. Ej heller Hemmens forskningsinstitut eller Konserveringsinstitutet kan under nuvarande förhållanden tänkas fylla en sådan uppgift.

Den bristande forskningen och undervisningen i näringsläran synes emellertid vara ett så allvarligt problem, att det snarast måste bringas till sin lösning. Nödvändigheten härav framstår så mycket tydligare med tanke på den ifrågasatta omorganisationen av den husliga utbildningen. Skall denna utbildning kunna förbättras på önskvärt sätt, är förutsättningen givetvis, att kompetenta lärarkrafter i tillräckligt antal finnes tillgängliga. Det synes därför vara angeläget, att för forskningsuppgifter inom livsmedels-, konserverings- och lagringsområdet till förfogande kan stå personer,

vilka erhållit elementär utbildning vid en vetenskaplig institution för näringslära. Det bör understrykas, att en professur i näringslära finnes inrättad i Finland.

Det synes välbetänkt, att en professur i näringslära inrättas även i vårt land. Det lämpligaste synes vara att knyta en sådan institution till universitetet i Uppsala.

Utskottet. Såsom i de förevarande motionerna erinrats förekommer för närvarande en viss forskning och undervisning i näringsfysiologi vid våra medicinska fakulteter och högskolor. Denna verksamhet är emellertid av begränsad omfattning, då någon särskild företrädare för ämnet saknas och då undervisningen allenast ingår som en relativt obetydlig del av större discipliner. Åtgärder i syfte att bereda möjligheter för forskning och högre utbildning på näringslärans område framstå därför såsom önskvärda. Det synes utskottet särskilt vara av vikt att kompetenta lärarkrafter utbildas för omhändertagande av undervisning i ämnet vid skolköks- och lanthushållsseminarierna. En närmare utredning rörande förevarande spörsmål och vad därmed kan stå i samband torde enligt utskottets mening böra komma till stånd. Utskottet vill för sin del ifrågasätta huruvida icke denna uppgift kunde anförtros åt den av riksdagen innevarande år begärda utredningen rörande utbildningsfrågor inom det husliga området (se statsutskottets utlåtande 1953: 8, punkt 294, s. 152). Skulle det emellertid icke visa sig lämpligt att samordna ifrågavarande utredningsuppdrag på sålunda antytt sätt förutsätter utskottet att här ovan av utskottet berörda frågor bli föremål för utredning i annan ordning.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 131 och
II: 291, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning
i av utskottet ovan angivna avseenden.

Stockholm den 24 november 1953.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Närvarande: se under utlåtandet nr 182.
